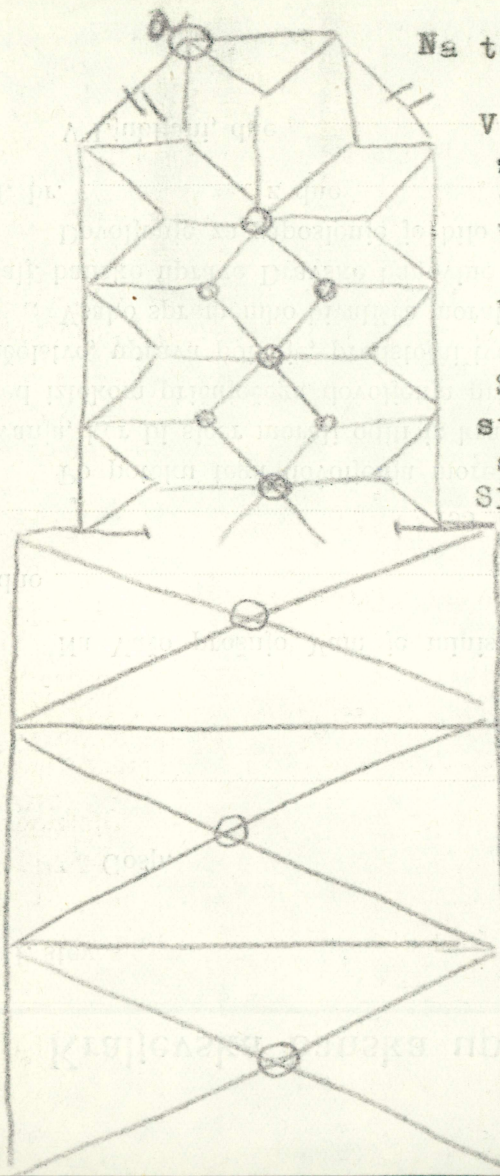

Na temenu 3 večji okrogli gladki sklepniki, vmes 4 majhni.

V prezbiteriju obok na šilasto sestavljenih konzolah, a. na vzh. steni kaže preprosto muštačas to masko - dober primer rimitivne plastike.

V ladji križasti oboki na plokrožnih sližnikih. Nebra porfilirana z žlebom od obeh strani.

V prezbiteriju v sev. in jugovzh. stranici po eno šilasto okno s trilistom na vrhu.

Stene v prezbiteriju zelo vegasta. Nad okni se stanjšajo in kažejo, da je bil zid po sedanjem slikanju povišan. Mogoče prvotno raven strop. Slavolok polkrožen, $\frac{3}{8}$ posnet.

Tlak močno dvignjen za ca 50 cm.

Vhod v zakristijo gotsko prirezan.

Vel.oltar zlat oltar sr.17.stol. močno predelan in povišan (1651).

Sev.str. 1.1718.Južni str. 1673.

V juž. strn. ladji 2 enaki okni kot v prezbit.

V juž.str. oltarju slika sv. Volbenka, s cerkvijo zraven sebe, kjer volk skuša prodreti v cerkev.

Prižnica kamnita gotska kompaktna, s stopnicami in balustrado. Redkost?

Vsa cerkev ima okrog in okrog močan strešnat posnet podzidek.

Šilast portal je profiliran z žlebom in str. palicama.

Nad portalom okroglo okno: vrtinec 3 ribjih mehurjev.

Nad tem na podstrešje vodeč gotski polkrožen portal.

Na vrhu stene dvojen line za zvonec, srednji steber gotsko posnet, a je vrh vsega odbit in sedaj z leseno strešico pokrit.

Na juž.steni zunaj slabo ohranjena vso širino pokrivajoča slika sv. Krištofa korakajočega proti svoji deni, opirajočega se na drevo, z lezusom na levi rami in vihrajnim plaščem, 16.stol. Po ljudskem mnenju podoba Ajdovske deklice V tej steni zazidan gotski portal.

Pod streho ohranjen kamniten podstrešni zidec.

Zunaj se vidi, da je vzh. okno zazidano.

Telo poznogotska arhitektura zakristije je prizidana.

Stele, CXIII, 14.10.1948, str. 80 - 81.

V starih listinah se c. omenja kto Ecclesia s. Andreae na dolini.

Ima tristrano zaključen prezbiterij. Srednje okno v prezbit. je zazidano, oba ostala okna sta še prvotna, ozka in šilasta. Debra oboka prehajajo v kapi tele. Tudi ladja ima rebrasti obok, katerega služnike nosijo polstebri. Ladja ima na juž. strani dvojne ozkih gotskih oken, na zap. strani gotsko profiliran portal z okroglim oknom nad njim. Gotski str. portal pa je zazidan.

V notranjščini ima c. staro prižnico in troje oltarjev, z napisi.

Gl. oltar: posvečen sv. Andreju Ap, ima napis " Hoc opus s. Andreae fieri curavit Rđus Dnus Achatius Mđtschilnik Vicar ibidem unacum syndicis suis Achatio Planinz et Benedicto Wellina expensis propriis ejusdem s. atroni Anno 1651."

Oltar na juž. strani, sv. Fabjana in Sebastjana " hoc altare est erectum ad honorem SS. Fabiani et Sebastiani in tempore Rđi Dmi Adami Nauadnikh Vic. sub Landtsperg et syndici Benedicti Wellina 1673

Sev. str. oltar sv. "eže: Hoc altare fecit fieri Confraternitas S. Agnesis sVb Ioanne Ierasch parcho In Landsparg et Syndico Stephano BeVz.

Ker cerkev nima zvonika, visita oba zvonova v odprtem zvoniku nad fasado.

Vel. zvon ima napis: Jacob Boset hat mich gegossen Anno 1658 in Cilli.

Ign. Orožen: Das Dekanat Drachenburg, 1.1887, str. 524-525.

Filiala, posvečena sv. Andreju na dolini.(Olimie).

Pravilno orientirana cerkev stoji na južnem pobočju Rudence zapadno Olimja v kraju Sopote v n.v. 350 m.

Viri in literatura: Farna krönika; Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant, VI Dekanat Drachenburg, Maribor 1887.;

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja in ožji 3/8 zaključeni, enako visoki presbiterij. Odprti zvonik se nahaja nad fasado. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe sedlasta, opečna. Pritlična zakristija je prislunjena ob južno stran presbiterija.

Zunanjščina: Je preprosta, toda zanimiva. Cerkev opasuje močan strešasti talni zidec, ki se stopničasto prilagaja nagibu terena. Glavni portal ima profila cijo palica-žleb-palica. Nad njim se nahaja okroglo okno, katerega krasi trojini ribji mehur, še višje pa pokončno, polkrožno zaključeno okno, z posnetimi robovi. Zvonik nad fasado je odprtega tipa ter ga krasi žlebasto profilirani zidec in ostanki dvojne line s posnetim slopom na ajdovo rno v sredini. Sicer je stavba brez vsake členitve. Južni, stranski, zašiljeni portal je razidan. To steno predirata 2 enodelni, ozki gotski okni s trilistnim zaključkom. Pod njenim beležem je vidna sled freske sv. Krištofa, oblečenega v rjavkasto-vijoličasto obleko in rdečkast plašč. Severna stena je brez oken. Presbiterij ima v poševnicah 2 originalni gorski (v zaključnici je razidano) okni, enakim onim v ladji, v južni steni pa 1 ppu okno. Ob oknih so vidni ostaniki rdečkasto naslikane bordure. Zakristija, ki je kasnejši dozidek, ima v zapadni steni ppu vhod in v južni pp okno.

Notranjščina: Tlak je cementen ter za 4 stopnice nižji od talnega nivoja. iz l. 1911.. ko je bil dvignjen za 1/2 m. Lesena pevska empora počiva na 2

lesenih stebrih. Ladja je trikrat križno-rebrasta obokana, presbiterij pa dvakrat zvezdasto z zaključno travejo. Ladjine oboke ločujeta 2 rebrasti oproggi. Slavolok je polkrožen in obojestransko posnet do $3/8$ tlorisa. Rebra v ladji počivajo na okroglih služnikih , ki počivajo na $5/8$ bazah; rebra v presbiteriju pa rastejo iz piramidastih profiliranih konsol, katerih ona za oltarjem je spremenjena v obliko glave brkatega moža. Sklepniki so preprosti, okrogli, rebra obojestransko konkavno posneta. Zakristija je banjasta obokana. Vanjo vodi pp vhod, ~~posnet~~ posnet na ajdovo zrno, razen na prekladi. Ima cementen tlak, ki je nižji za 2 stopnici.

Oprava: Glavni oltar ima prizmatično menzo, nov lx in bp tabernakelj, predel ima naprej podstavka okrašena z fruktonoma, na stran pa konsoli, nastavek, katerega nosita 2 para stebrov, okrašenih spodaj z bisernikom, zgoraj s simetrično vitico, noseči paroma visoki nakladi, okrašeni z vitico. Gredaje golšasta. Atika ima par stebrov, golšasto ogredje ter čelo. Nastavkovi ušesi tvorita monograma IHS in MRA v ornamentiki trakastega značaja, ušesi atike pa ranobaročno ornamentiko z kipoma Terezije in Klare. V nastavku je v sredini v pp okviru kip sv. Andreja, pod okvirom operotničena angelska lavica, ob strani sta med stebroma Peter in Pavel, vsak v svoji ppk niši. V atiki je v pps niši Kraljica Marija na luni, čelo pa krasita kipa žalujoče Marije in Janeza, v sredini pa manjka razpelo. Polihromacija je kasnejša, sivoplava, marmorasta. Na hrbtu oltarja je napis, da je Juraja l. 1911. popravil cerkveno notranjščino. Oltar je bil obnovljen tudi l. 1870. Ima zanimiva nosilca za po 3 svečnike, okrašena z reliefi Aninega pouka Marije in stoječe Marije. Oltar ima napis: HOC OPUS S. ANDREAE PIERI CURAVIT RDUS DNUS ACHATIUS WELTSCH: ILNIK VICARI IDEM UNACUM SINDICIS SUI ACHATIO PLANINZ ET BENEDICTO WELTSCH: EX PENSIS PROPRIIS EIUSDEM S. PATRONI ANNO 1651. Svečnika sta za ca 100 let mlajša, tabernakelj pa je nov in bp.

Levi oltar je posvečen Neži. Ima kamenito menzo, prostorno razvito predelo, nastavek z parom zunanjih stebrov in notranjih pilastrov, kosa ogredja z eno zana z usločenim lokom, atektonsko atiko, katero tvori kraljica Marija, obdana z žarki, oblaki, glavicami in angeli ter BO, ki jo blagoslavlja. V osrednji ppk niši je Neža, ob strani sta Lucija in Agata, atiko flankirata razgibani voluti. Lesena svečnika sta istodobna. Oltar ima napis: HO C ALTARE FECIT FLERL Confraternitas s. Agnetis sub Ioanne Terasch parochus in Landsparg et SYNDICO Stephano BeVz, ki daje letnico 1723.

Desni oltar ima kamenito menzo, predelo, ki se volutasto širi na stran in stopa naprej ter je okrašena z operutničenima glavicama, ter nastavek, katerega nosita stebeta okrašena z hrustančevjem, golšasto ogredje s segmentnima kriloma in atiko, katero tvori štirilist z hrustančasto borduro. Nastavkovi ušesi sta polni in razgibani ter tvorita ppk niši s školjkastima zaključkoma in kipoma Fabiana in Sebastiana. V štirilistu je doprsni BO, na segmentnih krilih ahgela, v osrednji pps niši pa slika olje na les neznanega škofa, pri čigar nogah pes čuva mesto ali cerkev. Oltar ima napis: HOC ALTARE EST ERECTUM AD HONOREM SS. FABIANI ET SEBASTIANI IN TEMPORE Rdi Dni ADAMI NAVADNIKH VI C SUB LANDTSPERG ET SYNDICI BENEDICTI WELLINA 1673. Preprosta svečnika sta istodobna. Oltar je neokusno marmoriran.

Prižnica je kamenita, gotska, s strmimi kamenitimi stopnicami. Je 5/8 tloriša z žlebastim zidcem spodaj in konkavnim zgoraj. Kot primer ohranjene originalne gotske kamentne prižnice predstavlja veliko redkost, katero je treba na vsak način ohraniti.

Zakristijka omara je skromna, baročna.

Oprema: Misala sta iz let 1665 in 1754, neobaročna monštranca je izdelek Josipa Kreinerja iz Celja iz leta 1849.

Zvonik: Lesenododelani odprti zvonik je najvzhodnejši znani primer italijanskega zvonika pri nas. V njem visi zvon z napisom: JACOB BOSET HAT MICH

~~Regex~~ GEGOSSEN ANNO 1658 IN CILLI.

Podstrešje: Oboki so kameniti. Ker so zakristijski oboki tudi kameniti in presbiterijeva stena na njenem podstrešju ni ometana, je zakristija s cerkvijo vsaj v osnovi istočasna.

Resume: Cerkev je enotne gradnje, poznogotška, iz 2. pol. ali raje konca 15. stol. ter se leta 1545 prvič omenja. Tudi zakristija je v jedru prvotna, le da je bila pozneje predelana. Prižnica je še originalna gotška, ostala ohranena je iz 2. pol. 17. in začetka 18. stol. Leta 1911 je zidar Miha Jeraja obnovil cerkev. Tedaj je bila popravljena streha, dvignjen tlak za 1/2 m, povečana vrata v zakristijo, nabavljene nove spovednice, pozlačeni oltarji, prebito okno v južni steni presbiterija ter vsa cerkev zunaj in znotraj prebeljena.

Okolica: Blizu cerkve stoji kapela običajnega tipa z opečno sedlasto streho ter večjim kamenitim kipom Janeza Nepomuka, ki je dobro delo še 18. stol.

Konservatorske opombe: Cerkev je sicer v redu vzdrževana, toda stolpič je ~~sedlasta streha~~ ~~večjim kamenitim kipom Janeza Nepomuka~~ ~~delo še iz 18. stoletja~~ močno trhel.

Ostalo:

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija (Sentjur), rkp. str. 47, 47', zapiski 1960.